

# VYHLÁŠKA 147/2013 Z.z.

## Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

z 5. júna 2013,

### **ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností**

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky podľa § 30 ods. 1 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len "zákon") ustanovuje:

#### **§ 1 Predmet úpravy**

**(1) Táto vyhláška ustanovuje podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach<sup>1)</sup> a prácach s nimi súvisiacich (ďalej len "stavebné práce") a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností.**

(2) Táto vyhláška sa vzťahuje aj na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri iných prácach vykonávaných pomocou pracovných postupov a pracovných prostriedkov používaných pri stavebných prácach.

(3) Táto vyhláška sa vzťahuje na práce vykonávané pri záchrane osoby na stavenisku<sup>2)</sup> v nevyhnutnom rozsahu, ktorý je potrebný na záchranu života a zdravia, a to po vykonaní nevyhnutných bezpečnostných opatrení na ochranu života a zdravia a len počas nevyhnutne potrebného času. Táto vyhláška sa nevzťahuje na práce vykonávané záchrannými zložkami integrovaného záchranného systému<sup>3)</sup> pri záchrane osoby na stavenisku.

(4) Táto vyhláška sa nevzťahuje na

- a) stavebné práce vykonávané v podzemí pri banskej činnosti a pri činnosti vykonávanej banským spôsobom, 4)
- b) zemné práce vykonávané s použitím strojov a výbušnín, ak sa na jednej lokalite premiestňuje viac ako 100 000 m<sup>3</sup> horniny, 5)
- c) strojové vŕtanie studní s dĺžkou nad 30 m a vrty s dĺžkou nad 30 m na iné účely než na práce podľa osobitného predpisu.<sup>6)</sup>

#### **§ 2 Základné definície**

**Na účely tejto vyhlášky sa rozumie**

- a) **bezpečnostným opatrením** opatrenie, prostredníctvom ktorého sa pri stavebných prácach technickým spôsobom alebo organizačným spôsobom zaisťuje bezpečný výkon činnosti alebo bezpečná prevádzka,
- b) inžinierskymi sieťami cestná, železničná, vodná a iná dopravná sieť, vodovodná, kanalizačná, energetická, telekomunikačná a iná rozvodná sieť vrátane ich zariadení,

- c) nebezpečným dosahom** maximálny dosah pracovného zariadenia stavebného stroja alebo zariadenia (ďalej len "stroj") zväčšený o bezpečnostné pásmo najmenej 2 m,
- d) ohrozeným priestorom** priestor, v ktorom nemožno vylúčiť poškodenie zdravia osoby v dôsledku ohrozenia vzniknutého najmä umiestnením a činnosťou osoby alebo pracovného prostriedku, pádom predmetu alebo zrútením konštrukcie,
- e) osobou vykonávajúcou stavebné práce fyzická osoba, ktorá osobne vykonáva stavebné práce,
- f) prácou nad sebou** práca, pri ktorej môže byť osoba vykonávajúca stavebné práce ohrozená stavebnými prácami vykonávanými na pracovisku nad ňou, najmä pádom predmetov,
- g) prácou v sťažených podmienkach práca v stiesnených priestoroch, v uzavretých priestoroch, v extrémnych klimatických podmienkach alebo v extrémnych mikroklimatických podmienkach,
- h) prácou s osobitným nebezpečenstvom** práca podľa osobitného predpisu<sup>7)</sup> alebo práca, pri ktorej sa riziko zvyšuje vzhľadom na jej charakter, použitý pracovný postup alebo podmienky pracovného prostredia,
- i) prácou súvisiacou so stavebnými prácami činnosť, ktorá bezprostredne súvisí so stavebnými prácami, a to aj ak sa vykonáva samostatne,
- j) prácou vo výške a nad voľnou hĺbkou práca, pohyb a iná činnosť osoby, pri ktorej je osoba ohrozená pádom, prepadnutím alebo zosunutím z výšky alebo do hĺbky,**
- k) stálym dozorom nepretržité sledovanie stavu pracoviska a činnosti osoby vykonávajúcej stavebné práce osobou určenou zhotoviteľom stavebných prác, ktorá sa nachádza na bezpečnom mieste a primerane ďaleko od osoby vykonávajúcej stavebné práce, nevzdiali sa a nevykonáva inú činnosť, ako toto sledovanie,
- l) stavebnými prácami v mimoriadnych podmienkach** stavebné práce vykonávané súběžne s inými ako stavebnými prácami, práce v sťažených podmienkach a práce s osobitným nebezpečenstvom,
- m) udržiavacími prácami práce, ktorými sa objekty, budovy, konštrukcie a ich časti udržiavajú v prevádzkyschopnom a bezpečnom stave,
- n) zábranou** prírodná prekážka alebo umelá prekážka, ktorá vymedzuje alebo oddeľuje priestor určený na pohyb osoby alebo vozidla, alebo ktorá zabraňuje ich pohybu nežiaducim smerom; *zábrana nemusí splňať požiadavky na zat'azenie pre zábradlie a nie je ňou páska,*
- o) zhotoviteľskou dokumentáciou technická dokumentácia vypracovaná zhotoviteľom podľa § 4 a 13 zákona,
- p) zhotoviteľom** zamestnávateľ vykonávajúci stavebné práce alebo fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, vykonávajúca stavebné práce,
- q) **zodpovednou osobou** osoba určená zhotoviteľom na odborné riadenie osôb vykonávajúcich stavebné práce na zverenom úseku s právomocou samostatne rozhodovať, najmä stavbyvedúci, majster a vedúci pracovnej skupiny.

### § 3 Oboznamovanie a informovanie

- (1) **Oboznamovanie** podľa § 7 zákona osoby vykonávajúcej stavebné práce a zodpovednej osoby sa uskutočňuje najmenej raz za 12 mesiacov, ak ide o stavebné práce vykonávané
- vo výške nad 1,5 m, ak nemožno pracovať z pevnej a bezpečnej pracovnej podlahy,
  - z pohyblivej pracovnej plošiny,
  - z rebríka vo výške nad 5 m,
  - pri zemných prácach vo výkope hlbšom ako 1,3 m.

(2) **Obsahom oboznamovania** podľa odseku 1 písm. a) až c) je aj výber a používanie vhodného osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu a praktická príprava zamestnanca na jeho správne používanie a obsahom oboznamovania podľa odseku 1 písm. d) je aj spôsob zabezpečenia stability stien výkopov.

(3) Pri zmene geologických, hydrogeologických, poveternostných a iných podmienok, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť a ochranu zdravia pri stavebných prácach, zodpovedná osoba po vykonaní potrebných zmien technologických postupov oboznámi s nimi osoby vykonávajúce tieto stavebné práce.

(4) Na začiatku pracovnej zmeny **zodpovedná osoba informuje** osoby vykonávajúce stavebné práce o bezpečných pracovných postupoch a o nebezpečenstvách a ohrozeniach.

#### § 4 Príprava stavebných prác

(1) Na stavenisku musí byť okrem projektovej dokumentácie potrebnej na uskutočňovanie stavby<sup>8)</sup> aj zhotoviteľská dokumentácia, návody a pravidlá o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci potrebné na bezpečný výkon práce. Súčasťou zhotoviteľskej dokumentácie je technologický postup stavebných prác vo vzťahu k zaisteniu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej len "technologický postup") v prípadoch ustanovených v prílohe č. 1 bode 6.14., prílohe č. 2 bodoch 7.1., 7.2., 7.10. a 8.1., prílohe č. 3 bodoch 1., 3.1., 4.1. a 6.7., prílohe č. 4 bodoch 2.6. a 3.4., prílohe č. 5 bode 1.1., prílohe č. 6 bodoch 5.7. a 9.1., prílohe č. 7 bode 1.2., prílohe č. 8 bodoch 2.1.2. a 2.9.1. a prílohe č. 9 bodoch 2.1., 2.8. a 10.4.

(2) Technologický postup musí obsahovať

- a) nadväznosť a súbeh jednotlivých pracovných činností,
- b) bezpečný pracovný postup pre jednotlivú pracovnú činnosť,
- c) použitie strojov, zariadení, pomôcok a ďalších pracovných prostriedkov,
- d) druhy a typy pomocných stavebných konštrukcií, najmä lešení, podperných konštrukcií, plošín,
- e) spôsob zvislej dopravy a vodorovnej dopravy osôb a materiálu vrátane vymedzenia komunikácií a skladovacích plôch,
- f) technické opatrenia a organizačné opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na konkrétnom pracovisku na stavenisku a v ohrozenom priestore v okolí tohto pracoviska
  1. v čase, keď sa na ňom nepracuje,
  2. pri stavebných prácach v mimoriadnych podmienkach, najmä počas prevádzky a pri súbehu stavebných prác vykonávaných viacerými zhotoviteľmi,
  3. pri ohrození prírodnými živlami, najmä pri záplavách, zosuve pôdy,
  4. pri postupnom odovzdávaní stavby alebo jej objektov do prevádzky a do užívania.

(3) Ak v typovej dokumentácii stavby, podľa ktorej sa opakovane vykonáva stavba, sú na vykonanie stavebných prác určené spôsoby zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, netreba ich určiť v zhotoviteľskej dokumentácii v rozsahu určenom v typovej dokumentácii stavby.

(4) Zhotoviteľská dokumentácia na vykonávanie betonárskych prác a prác s nimi súvisiacich podľa § 11 a búracích prác a rekonštrukčných prác podľa § 15 nemusí obsahovať technologický postup, ak ide o práce vykonávané pri jednoduchých stavbách a drobných stavbách<sup>9)</sup> v rozsahu najviac siedmich dní alebo o práce, ktorých bezpečné vykonávanie je

upravené slovenskými technickými normami, ktoré sa uplatňujú na konkrétnom pracovisku na stavenisku. V týchto prípadoch sa nevyhnutné opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci určujú pred začatím jednotlivých prác, pričom sa uvedú v stavebnom denníku alebo v inom písomnom doklade.

## **§ 5 Odovzdanie a prevzatie staveniska alebo pracoviska na stavenisku**

(1) Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci písomne dohodnuté podľa § 18 ods. 1 zákona medzi zhotoviteľmi obsahuje aj spôsob odovzdania a prevzatia staveniska alebo pracoviska na stavenisku formou záznamu o odovzdaní a prevzatí pracoviska na stavenisku. Rovnako sa postupuje pri súbehu stavebných prác s prácami počas prevádzky.

(2) Pred začatím stavebných prác na stavenisku treba, aby stavebník záznamom o odovzdaní a prevzatí staveniska odovzdal stavenisko zhotoviteľovi.

(3) Zhotoviteľ, ktorý prevzal stavenisko od stavebníka, môže odovzdať záznamom o odovzdaní a prevzatí pracoviska stavenisko alebo konkrétne pracovisko

- a) jednému ďalšiemu zhotoviteľovi, ktorý na konkrétnom pracovisku bude vykonávať svoju pracovnú činnosť, alebo
- b) späť stavebníkovi.

(4) Záznam o odovzdaní a prevzatí pracoviska na stavenisku obsahuje

- a) identifikáciu konkrétneho pracoviska na stavenisku, ktoré je predmetom odovzdania a prevzatia medzi zhotoviteľmi,
- b) identifikačné údaje odovzdávajúceho subjektu, ktorými sú jeho názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo a meno a priezvisko zodpovednej osoby za odovzdanie konkrétneho pracoviska na stavenisku,
- c) identifikačné údaje preberajúceho subjektu, ktorými sú jeho názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo a meno a priezvisko zodpovednej osoby za prevzatie konkrétneho pracoviska na stavenisku,
- d) dohodnuté podmienky alebo požiadavky zhotoviteľov,
- e) dátum a čas odovzdania a prevzatia konkrétneho pracoviska na stavenisku a podpisy zodpovedných osôb za odovzdanie a prevzatie konkrétneho pracoviska na stavenisku za zhotoviteľov.

(5) Ak pracovisko nie je odovzdané ďalšiemu zhotoviteľovi, tento ďalší zhotoviteľ je zhotoviteľom vykonávajúcou pracovnú činnosť na pracovisku iného zhotoviteľa.

## **§ 6 Prerušenie stavebných prác**

(1) Stavebné práce možno prerušiť až po vykonaní nevyhnutných opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na konkrétnom pracovisku na stavenisku, najmä po zabezpečení stability pracoviska a priestorovej tuhosti konštrukcie, zabezpečení otvorov, jám a voľných okrajov proti pádu pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou a zabezpečení bezpečného stavu pracovného prostredku.10)

(2) Stavebné práce sa musia prerušiť, ak je ohrozená osoba, stavba, časť stavby alebo jej okolie v dôsledku zhoršených poveternostných podmienok, nevyhovujúceho technického

stavu konštrukcie, stroja, nástroja alebo prístroja, v dôsledku prírodných živlov alebo iných nepredvídaných okolností. Po posúdení dôvodov prerušenia stavebných prác zodpovedná osoba rozhodne o ich prerušení.

(3) O prerušení stavebných prác podľa odseku 2 a o vykonaných nevyhnutných opatreniach na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zodpovedná osoba vyhotoví záznam. Vo výkone stavebných prác možno pokračovať až na základe pokynu zodpovednej osoby.

## **§ 7 Stavebné práce v mimoriadnych podmienkach**

(1) Na vykonávanie stavebných prác v mimoriadnych podmienkach sa v projektovej dokumentácii stavby určia návrhy technických opatrení, organizačných opatrení a ďalších opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(2) Ak počas stavebných prác nastanú mimoriadne podmienky, zhotoviteľ určuje v spolupráci s projektantom potrebné technické opatrenia, organizačné opatrenia a ďalšie opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

## **§ 8 Stavebné práce s osobitným nebezpečenstvom**

(1) Pri stavebných prácach s osobitným nebezpečenstvom sa vykonávajú opatrenia na zamedzenie vstupu osôb, ktoré tam neplnia pracovné úlohy, do ohrozených priestorov, najmä poškodených inžinierskych sietí.

(2) Stavebné práce s osobitným nebezpečenstvom môže osoba vykonávať, len ak sa v jej blízkosti nachádza mimo ohrozeného priestoru ďalšia osoba určená zhotoviteľom, ktorá je schopná poskytnúť pomoc alebo privolať pomoc.

## **§ 9 Stavenisko**

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na stavenisku sú uvedené v prílohe č. 1.

## **§ 10 Zemné práce**

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri zemných prácach sú uvedené v prílohe č. 2.

## **§ 11 Betonárske práce a práce s nimi súvisiace**

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri betonárskych prácach a prácach s nimi súvisiacich sú uvedené v prílohe č. 3.

## **§ 12 Murárske práce**

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri murárskych prácach sú uvedené v prílohe č. 4.

## **§ 13 Montážne práce**

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri montážnych prácach sú uvedené v prílohe č. 5.

## **§ 14 Práca vo výške a nad voľnou hĺbkou**

(1) Fyzická osoba môže vykonávať montáž a demontáž lešenia len na základe platného preukazu lešenára.

(2) Fyzická osoba môže vykonávať práce vo výške a nad voľnou hĺbkou pomocou špeciálnej horolezeckej a speleologickej techniky len na základe platného preukazu na prácu vo výške vykonávanú špeciálnou horolezeckou a speleologickou technikou.

(3) Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou sú uvedené v prílohe č. 6.

## **§ 15 Búracie práce a rekonštrukčné práce**

(1) Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri búracích prácach a rekonštrukčných prácach sú uvedené v prílohe č. 7.

(2) Ustanovenia prílohy č. 7 sa nevzťahujú na

a) demontáž lešenia a podobných konštrukcií,

b) búranie ohrád,

c) vypratanie vnútorného zariadenia stavieb pred búraním a demontáž sanitárnych zariadení.

(3) Bezpečný pracovný postup pri prácach podľa odseku 2 určuje zodpovedná osoba.

## **§ 16 Práca so strojom**

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci so strojom sú uvedené v prílohe č. 8.

## **§ 17 Práce súvisiace so stavebnými prácami**

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri prácach súvisiacich so stavebnými prácami sú uvedené v prílohe č. 9.

## § 18

Touto vyhláškou sa preberajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v prílohe č. 10.

## § 19 Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa vyhláška Slovenského úradu bezpečnosti práce a Slovenského banského úradu č. 374/1990 Zb. o bezpečnosti práce a technických zariadení pri stavebných prácach.

## § 20 Účinnosť

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. júla 2013.

**Ján Richter** v. r.

- 1) § 43g zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zákona č. 237/2000 Z. z.
- 2) § 43i zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 237/2000 Z. z.  
§ 2 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.
- 3) Zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov.
- 4) § 2 a 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov.
- 5) § 3 písm. g) zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb.
- 6) § 2 a § 3 písm. a) až g) zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb.
- 7) Príloha č. 2 k nariadeniu vlády Slovenskej republiky č. 396/2006 Z. z.
- 8) § 43i ods. 5 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zákona č. 237/2000 Z. z.
- 9) § 139b zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 10) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 392/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov.